

Mødenotat fra vandsynsrådsmøde

Tid og sted:

Onsdag den 12. januar 2021, digitalt

Deltagere:

Knud Vincents, Miljø-, Plan- og Landdistriktsudvalget
Jørgen Grüner, Miljø-, Plan- og Landdistriktsudvalget
Benny Pedersen, Vandløbslav for Saltø Å
Gert Schjønning, Friluftsrådet
Jens Henrik Madsen, Gefion
Kai Jespersen, Vandløbslavet for Nedre Tude Å og Vårby Å
Kenneth Klausen, Ålaug for Lindes Å, Seerdrup Å og Bjerge Å med tilløb
Kurt Jørgensen, Udsætningsforeningen Vestsjælland 95
Per Christensen, Danmarks Sportsfiskerforbund
Søren Hansen, Ålaug for Øvre Tude Å
Jette Hallig, DOF

Bo Gabe, Miljø, Plan og Teknik
Nikolaj Dam, Miljø, Plan og Teknik
Henrik Poulsen, Miljø, Plan og Teknik
Jannick Madsen, Miljø, Plan og Teknik

Referent: Nina Johansson, Miljø, Plan og Teknik

1. Velkomst

Knud Vincents bød velkommen

2. Strategisk drøftelse af vandløbenes målopfyldelse

På udvalgmødet den 19. oktober 2020 besluttede Miljø-, Plan- og Landdistriktsudvalget at der skal være en drøftelse i Vandsynsrådet om status på vandløbenes målopfyldelse og mulige tiltag til at opnå målopfyldelse.

Status på miljøtilstanden

Administrationen gav et overblik over den nuværende økologiske tilstand i vandløbene. Generelt har der været en lille fremgang de seneste år i forhold til smådyrene (målt ved DVFI). Den største udfordring er fisk. Generelt er status for fiskene dog lidt bedre når man kigger på diversitetsindekset end på ørredindekset. De nyeste undersøgelser er et år gamle, så resultatet af sidste års genluftninger kan endnu ikke ses i resultaterne. Administrationen planlægger at lave nye fiskeundersøgelser i det kommende år.

Kurt Jørgensen: Vi har gennemgået Seerdrup Å og set 26 gydebanker på den strækning der er blevet genluftet.

Per: De resultater vi fik i 2019 på ørred var meget dårlige. En del vandløb som målopfyldte i sidste planperiode er nu i risiko for ikke at målopfylde.

Status på gennemførte og planlagte indsatser

Administrationen gav en kort status på gennemførelse af indsatser i vandområdeplanerne og øvrige restaureringstiltag som er planlagt eller i gang.

Kai Jespersen: Hvad henviser 'ådalsrestaurering' til i Vårby Å + nedre Tude Å. Er det Tude Ådal-projektet?

Nikolaj Dam: Nej det er den øvrige indsats der er indmeldt til VP3.

Benny Pedersen: Hvad med projektet i Bøstruprenden?

Nikolaj Dam: Der blev ikke meldt noget ind til VP3, men administrationen holder kontakten til lodsejeren og undersøger muligheden for et projekt.

Skemaet med status på målopfyldelse og planlagte tiltag sendes rundt sammen med referatet. Det anføres hvilket år de enkelte data er fra.

Trusler mod målopfyldelse

Administrationen gennemgik hvad der vurderes at være de største trusler mod målopfyldelse i vandløbene: Sandvandring, dårlige fysiske forhold og ringe fald, spildevand og næringsstoffer, grødeskæring.

Per Christensen: Det er de punkter, det handler om – særligt sand. Vi er nødt til at gennemgå de enkelte strækninger detaljeret.

Drøftelse af tiltag til at mindske sandvandringen:

Administrationen foreslog, at man drøftede følgende tiltag: bassiner på regnvandsudløb, sandfang, plantning af træer, skånsom vedligeholdelse, tilsyn med bræmmer og indsats overfor dræn med høj materialetransport.

Gert Schjøning: Vi er enige i, at det er det der skal til. Men hvordan vil man lave en indsats overfor dræn?

Nina Johansson: Det er en stor udfordring. Ældre dræn kan føre meget sand med sig. Løsningen er enten renovering af dræne eller sandfangsbrønde før det løber ud i vandløbet.

Jens Henrik Madsen: Dræn er ikke så stort et problem. Mæandring giver de største problemer med sediment.

Side3/7

Per: Det ville være godt at vide hvad de største sandkilder i virkeligheden er. Kan man måle det? Vandsynsrådets midler kunne bruges til at undersøge det.

Jens Henrik Madsen: Vi skulle hellere bruge pengene på sandfang i vandløbene end på at lave undersøgelser.

Gert Schjøning: Det ville være bedre at få lavet en undersøgelse så man kunne målrette indsatsen.

Kenneth Klausen: Ved dykkede dræn vil der aflejres sand i/foran dræne. Vandstanden er nødt til at komme ned under dræne, så de kan blive spulet rene. Sandfang er en god mulighed, men de skal tømmes.

Jette Hallig: Hvordan regnes 2 meter bræmme og må der ikke dyrkes?

Jannick Madsen: Bræmme regnes fra kronkanten og 2 meter ind. Der må ikke jordbearbejdes i bræmme.

Per Christensen: Pindsvineknop vokser frem der hvor sandet aflejres, men sandet kommer jo et sted fra. Det ville være godt at vide hvad kilderne er. Man kunne opsætte nogle brønde i udvalgte dræn for at undersøge hvad der kommer derfra.

Jens Henrik Madsen: Vi kan godt undersøge det, men hvad skal vi gøre ved det? Skal alle så pålægges at lave en sandfangsbønde? Sandet kommer fra vandløbet selv og fra brinkerne.

Benny Pedersen: Faldet har også betydning. Hvem skal rense sandfangene op?

Henrik Poulsen: I de offentlige vandløb er det kommunen der renser sandfangene op. Sandet kommer mange steder fra. Vi kan bruge åmændenes viden.

Kai Jespersen: Vi må finde de største problemstrækninger og anlægge sandfang der. Det er for stor en opgave at lave en indsats ift. de enkelte dræn.

Knud Vincents: ved større befæstede arealer bør sandet stoppes før det kommer ned i åen.

Drøftelse af tiltag til at forbedre fysiske forhold/flere fiskeskjul:

Administrationen foreslog at følgende tiltag blev drøftet: udlægning af skjulesten, plantning af træer, skånsom vedligeholdelse, mæandring, grene i vandløbet.

Per Christensen: Vi skal huske at sikre afstrømningen, hvis vi skal have succes. Man kan evt. lægge den ene side ned, for at sikre afvandingen.

Benny Pedersen: hvem sikrer at grenene ikke giver opstuvning.

Side4/7

Henrik Poulsen: Åmændende gennemgår vandløbene hvert år og holder løbende øje med beplantningen.

Kurt Jørgensen: Når vandet begynder at grave sig udenom grenene og skabe erosion, skal de fjernes. Ellers er det godt med grene i vandløbet.

Kai Jespersen: Vi synes at der er en god kommunikation med kommunen ift. beskæring af grene/træer.

Per Christensen: Fysisk variation er afgørende for at der kan være fisk. Træer og rødder er vigtige, men man skal også tænke på vandafledningen.

Jens Henrik Madsen: Er der ikke andre årsager til at der ikke er nogen fisk end de fysiske forhold? Hvad f.eks. med regulering af skarv? Er det de rigtige håndtag vi kigger på?

Per Christensen: Der er mange håndtag. Alle komponenter betyder noget. Der er også sommeren 2018, fiskeriet i Storebælt og udslip af regnbueørreder fra Musholm. Det ville være godt at undersøge nærmere, hvad de enkelte komponenter betyder.

Tiltag til at forbedre DVFI/vandkvaliteten

Administration foreslog at følgende tiltag drøftes: Begrænsning af udledning/overløb af spildevand, overholdelse af 2 meter bræmmer.

Per Christensen: Multifunktionel jordfordeling er også et værktøj.

Benny Pedersen: Vi skal kigge på udledningen fra rensningsanlæggene.

Jens Henrik Madsen: Gefion har lavet nogle undersøgelser af hvad der kommer af organisk stof fra rensningsanlæggene og fra ukloakerede ejendomme.

Bo Gabe: Der bliver løbende gjort noget ved udledningen fra rensningsanlæggene, men det er et arbejde som er længerevarende. Der er en stor opgave at begrænse overløb og problemet er ikke løst fra den ene dag til den anden.

Jens Henrik Madsen: Der er også de ukloakerede ejendomme. Det handler ikke kun om overløb.

Per Christensen: Det er rigtigt at det er en stor opgave, men den er vigtig og det betyder noget.

Jette Hallig: Det er vigtigt at vandet bliver rensset før det ledes ud i åen.

Gert Schjønning: Det nytter ikke noget, at man bare udskyder fordi opgaven er for stor. Det er en forkert indstilling at man bare må acceptere det.

Jens Henrik Madsen: Hvis der bliver lukket giftige stoffer ud, er det ligegyldigt hvor mange sten vi lægger ud.

Side5/7

Gert Schjønning: Alle vores tiltag nytter ikke hvis man bare lukker ubegrænsede mængder PFOS ud.

Kurt Jørgensen: Vi skal også huske Kalundborg og Sorø Kommune som også leder ud og bidrager til forureningen.

Per Christensen: Jeg har en liste over påvirkninger. Det kunne være interessant at kigge på hvilke af dem vi kan gøre noget ved.

Tiltag til at målopfylde ift. planter

Administrationen foreslog at følgende tiltag drøftes: skånsomme grødeskæringsprincipper, grødepincetten, efterladelse af refugier for vandplanter, øget fysisk variation.

Jette Hallig: hvad koster det at lave et refugie for vandplanter?

Nikolaj Dam: Det vil foregå som del af den almindelige vedligeholdelse. Man efterlader partier med nogle af de positive vandplanter i stedet for at skære dem væk.

Gert Schjønning: det er fine levesteder for fisk og smådyr.

Målopfyldelse i 2027 - Hvad skal der til?

Forslag fra vandsynsrådet:

Jens Henrik Madsen: Begrænsning af udledning af organisk materiale, kloakering i det åbne land, indsats overfor miljøfremmede stoffer. Genluftning og grødepincet er også gode tiltag men fysiske tiltag kan ikke stå alene.

Kenneth Klausen: Var det noget med at spildevandet ikke kommer ud i vandløbet hvis ejendommen ligger mere end 700 meter væk?

Bo Gabe: Jf. spildevandsbekendtgørelsen skal vi kunne dokumentere at udledningen er årsag til den manglende målopfyldelse. Vi har fået lavet en undersøgelse der viser, at det kan være svært at påvise en påvirkning ved meget vandførende vandløb (pga. fortynding) og ved ejendomme som ligger langt væk fra vandløbet.

Per Christensen: Variation/skjul evt. gennem bredere profiler, skånsom vedligeholdelse

Knud Vincents: Tak for god dialog. Det er vigtigt med en fælles forståelse. Nu skal vi arbejde videre med det politisk. Vi kan gøre meget som kommune, men der kan også være enkelthændelser som vi ikke er herre over. Vi bør ikke bruge ressourcer på at gennemgå de enkelte vandløb i vandsynsrådet.

Nina Johansson: Vi har fået et foreløbigt tilsagn til multifunktionel jordfordeling ved Nordskoven hvor ådalsprojektet ved Gudum Å indgår. Desuden skal vi kigge på den lavbundsordning, som lige er kommet.

3. Nye grødeskæringsprincipper for regulativrevisionen

På baggrund af de nye klagenævnsafgørelser skal vi have foretaget en revurdering af grødeskæringsprincipperne til de nye regulativer. Anbefalingerne i grødeskæringsvejledningen skal indgå i principperne

Forvaltningens foreslog at vandløbene vurderes individuelt ift. behov og muligheden for skæring ift. miljømål. Udgangspunktet er 1-2 skæringer årligt evt. med mulighed for udskydelse eller sløjfning af den første skæring, hvis der ikke er behov det enkelte år. Skæringen udføres som selektiv skæring med bekæmpelse af stivstænglet vegetation og som udgangspunkt efterlades "bløde" vandplanter. Det foreslås at brinkskæring indføres i overensstemmelse med de tidligere vedtagne principper.

Diskussion af de enkelte forslag:

Antallet af skæringer:

Jens Henrik Madsen: Dengang vi gik ned i bredde gik vi til gengæld op i antallet af skæringer. Så hvis vi skal ned i antallet af skæringer skal strømbreddebredden også være større igen.

Nikolaj Dam: Skæring i fuld bredde er nok ikke realistisk ift. miljømålene. Det skal vurderes hvad der kan tillades ift. målopfyldelse.

Per Christensen: Da amterne vedligeholdte skar de efter regulativerne. Da kommunen overtog skar man pludselig det dobbelte af det tilladte. Problemet er i øvrigt at profilerne er for smalle.

Alle: Det skal føres til referat at man kigger på at gøre profilerne bredere, så der er mere plads til vandplanter.

Kenneth Klausen: Det er ikke sikkert at 1-2 skæringer er nok ift. afvandingen.

Jens Henrik Madsen: Hvis det var det der skulle til, burde vi jo have målopfyldelse alle de steder hvor der ikke skæres.

Nikolaj Dam: Det er ikke så simpelt. Der er mange parametre der spiller ind.

Gert Schjønning: Forslaget er godt og skal skrives ind i regulativet

Bekæmpelse af stivstænglet vegetation

Forvaltningen foreslog at det indskrives i de nye regulativer at eksempelvis pindsvineknop kan hives op hvor de er dominerende samt at der i særlige situationer kan foretages en ekstraordinær skæring.

Per Christensen: er pincetten ikke en semi-oprensning, som ikke er så godt?

Henrik Poulsen: Det er korrekt at den kan tage rodmassen med op. Vi vurderer at den ligger mellem en grødeskæring en oprensning.

Kurt: visse steder kan man bruge den til tagrør.

Nina: Der er nok behov for en nærmere beskrivelse i regulativet af hvornår og hvordan pincetten må bruges.

Selektiv skæring:

Forvaltningen foreslog at regulativerne skal give mulighed for at efterlade refugier af ægte vandplanter.

Kenneth Klausen: refugierne kan komme til spærre hele strømbreden hvis de ikke bliver skåret.

Nikolaj: Der skal stadig kunne ske beskæring af meget store grødebanker.

Brinkskæring

Det blev foreslået at de gamle principper bibeholdes på dette punkt.

Behovsbestemt grødeskæring

Jens Henrik Madsen: Hvis der opstår behov for ekstraordinær grødeskæring skal det hurtigt sættes i værk. Evt. kan man indkalde til et vandsynsrådsmøde med 3 dages varsel, hvor det besluttes.

Nina Johansson: Hvis der opstår en helt ekstraordinær situation, som fx 2011, skal forvaltningen kunne reagere umiddelbart.

4. Evt.

Næste møde bliver et ordinært møde i marts-april.